

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАВОДОВСЬКА ЛІЛІА АНАТОЛІЇВНА

УДК: 657:336.717 (043.3)

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ ЗІ СТВОРЕННЯ ТА
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ**

Спеціальність 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Житомир – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному технологічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Саух Ірина Василівна,
Житомирська філія Приватного вищого навчального закладу «Київський інститут бізнесу та технологій» ТОВ,
директор

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Герасимович Анатолій Михайлович,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»,
професор кафедри менеджменту банківської діяльності

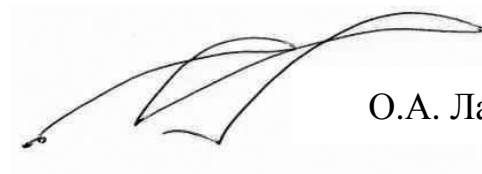
доктор економічних наук
Мельниченко Олександр Віталійович,
Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», доцент кафедри обліку та оподаткування

Захист відбудеться “27” січня 2017 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.052.01 у Житомирському державному технологічному університеті за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103, ауд. 233.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Житомирського державного технологічного університету за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Чуднівська, 103.

Автореферат розісланий “27” грудня 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради, д.е.н., проф.

О.А. Лаговська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку банківської системи в Україні характеризується значними проблемами, вирішення яких не вдалося досягнути протягом останніх років. Серед основних є погіршення якості кредитного портфелю, на який вплинули такі фактори, як девальвація гривні, складна політична військова ситуація.

Не зважаючи на скорочення кількості банків (станом на 1 січня 2016 р. в Україні функціонувало 117 банків, на 1 вересня 2016 р. - 100 банків¹), попит на фінансові послуги з кожним роком зростає. Тому, незважаючи на те, що у Індексі глобальної конкурентоспроможності за широтою асортименту фінансових послуг для бізнесу Україна посідає 101-е місце, за доступністю фінансових послуг – 123-ю позицію серед 140 країн², конкуренція між банками тільки посилюється. Криза, якою характеризується банківська сфера, стимулює підвищення фінансової стійкості банків шляхом залучення нових клієнтів, що можливо досягнути за рахунок впровадження нових технологій та продуктів, тобто за умови здійснення інноваційної діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває розробка конкретних методів, шляхів, підходів, рекомендацій на теоретичному і практичному рівнях щодо облікового відображення та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних і організаційно-практичних засад бухгалтерського обліку та аналізу інноваційної діяльності здійснено в працях вітчизняних вчених: В.М. Жука, О.В. Кантаєвої, Я.Д. Крупки, О.В. Мінакова, Є.В. Мниха; та зарубіжних науковців: М.А. Авілкіної, В.А. Авінової, Д.О. Єндовицького, Ю.М. Калашнікової, Г.В. Савицької, Й. Шумпетера. Методологічні, методичні та прикладні питання проблем управління інноваційною діяльністю в банківських установах протягом останніх років все частіше стають об'єктом наукових досліджень. Окремі аспекти досліджені в працях А.М. Герасимовича, С.Б. Єгоричевої, І.Я. Карчевої, О.В. Мельниченка, Н.М. Пантелєєвої, Л.О. Примостикої.

Не дивлячись на значні напрацювання в сфері бухгалтерського обліку та аналізу інноваційної діяльності, ряд теоретичних підходів, а також практика їх впровадження в інноваційну діяльність комерційних банків залишаються дискусійними. Об'єктивна необхідність впорядкування понятійного апарату, комплексного вирішення організаційно- методичних питань бухгалтерського обліку та аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів обумовили актуальність та основні напрями дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана відповідно до плану науково -дослідницьких робіт Житомирського державного технологічного університету за темою «Організаційно-методичні

---

1 Основні показники діяльності банків України // Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (дата звернення: 21.09.2016)

2 Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2015-2016 URL: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0>

аспекти управління активами та пасивами комерційного банку» (державний реєстраційний номер 0112U001794). У межах наукової теми автором виконані дослідження, пов'язані з теоретичним обґрунтуванням та удосконаленням організації й методики бухгалтерського обліку операцій зі створення та впровадження інноваційних продуктів у комерційних банках.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами. Відповідно до мети роботи поставлено та вирішено такі завдання:

- уточнити сутність інноваційного банківського продукту, виявити відмінні риси з банківською інновацією для забезпечення належного його облікового відображення;

- сформулювати класифікацію операцій з інноваційними банківськими продуктами, що забезпечить формування релевантної інформації про дані операції в бухгалтерському обліку та аналізі;

- розкрити порядок формування витрат на створення та впровадження інноваційних банківських продуктів з метою подальшого обґрунтування їх облікового відображення;

- визначити особливості організації обліку в комерційних банках у зв'язку із здійсненням інноваційної діяльності та обґрунтувати облікову політику в частині операцій з інноваційними банківськими продуктами;

- удосконалити методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з інноваційними банківськими продуктами з метою забезпечення оперативності та достовірності надання інформації для управління інноваційною діяльністю банку;

- сформулювати систему внутрішньої звітності за операціями з інноваційними банківськими продуктами;

- окреслити напрями оцінки потенціалу банківських інноваційних продуктів для прийняття рішень щодо доцільності вибору конкретного інноваційного продукту для його впровадження;

- обґрунтувати методичні підходи до оцінки ефективності операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Об'єктом дослідження є операції з інноваційними продуктами в системі бухгалтерського обліку та аналізу комерційного банку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних і методичних положень бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Методи дослідження. Під час дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання явищ і процесів. Застосування методів індукції та дедукції, теоретичного узагальнення дозволило визначити сутність та місце банківських інновацій в складі інновацій, обґрунтувати характерні риси інноваційного банківського продукту. Оцінка сучасного стану організації, методичного забезпечення бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними продуктами здійснена з використанням методів анкетування, аналізу та синтезу. Метод теоретичного узагальнення, діалектичний метод, аналіз, синтез,

абстрагування покладені в основу удосконалення організаційних та методичних положень бухгалтерського обліку та економічного аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. Для наочного представлення отриманих даних використано графічний метод.

Інформаційною базою дослідження є вітчизняні та міжнародні нормативні акти, первинні документи, звітність, розпорядчі акти банків; інформаційні бюлетені статистичних органів; довідкові матеріали; періодичні видання вітчизняних і міжнародних організацій; інтернет-ресурси; наукові джерела (монографічні праці, наукові статті, матеріали науково-практичних конференцій, доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами. Найсуттєвішими теоретичними і практичними результатами, яким характерна наукова новизна є такі:

удосконалено:

- класифікацію операцій з інноваційними банківськими продуктами для цілей бухгалтерського обліку та аналізу в частині виокремлення видів за відповідними ознаками (відображення в балансі; механізм розробки; ступінь новизни; ступінь завершення; форма захисту), які можуть бути покладені в основу організації та методики бухгалтерського обліку та аналізу операцій з нововведеннями;

- методичний підхід до облікового відображення операцій з інноваційними банківськими продуктами за допомогою використання рахунків нового розділу Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків (75 «Витрати на інноваційну діяльність» з відкриттям груп та балансових рахунків), що дозволяє оперативно отримувати інформацію за кожним етапом банківського інжинірингу, необхідну для здійснення аналізу інноваційної діяльності;

- систему управлінської звітності банків в частині операцій з інноваційними банківськими продуктами (ІБП 1 «Звіт про витрати за видами інноваційних банківських продуктів та центрами відповідальності», ІБП 2 «Звіт про собівартість інноваційного банківського продукту», ІБП 3 «Звіт про відхилення фактичної від планової собівартості інноваційного банківського продукту», ІБП 4 «Звіт про ефективність операцій з інноваційними банківськими продуктами»), впровадження якої забезпечує задоволення запитів різних груп користувачів щодо формування собівартості інноваційного продукту;

- організаційне забезпечення економічного аналізу інноваційних банківських продуктів в частині виділення етапів оцінки потенціалу інноваційних банківських продуктів (пошук критичних відповідей, технологічне прогнозування, формування профілю інноваційного продукту), що є передумовою обґрунтування рішення про розробку та виведення на ринок **НОВОГО** банківського продукту;

дістало подальший розвиток:

- трактування поняття інноваційного банківського продукту (як результату інтелектуальної діяльності банку, який отримав втілення у вигляді нової та/або удосконаленої продукції, призначеної для реалізації на ринку банківських послуг, орієнтованої на краще задоволення потреб клієнтів та отримання банком доходу) на

основі його розгляду з врахуванням ознак товару, що реалізується на ринку банківських послуг, та ознак, які враховують вимоги бухгалтерського обліку, що дозволило обґрунтувати склад об'єктів обліку, які виникають при здійсненні операцій з банківськими інноваціями;

- обліково-аналітичне забезпечення формування витрат на кожному з етапів банківського інжинірингу (збір та обробка інформації; розробка; правова охорона; впровадження; оцінка результатів), що дозволило обґрунтувати напрями удосконалення облікового відображення операцій з банківськими продуктами в умовах інноваційної економіки;

- підхід до ідентифікації складових організації обліку в частині інноваційних банківських продуктів, що передбачає визначення елементів облікової політики банку (розробка та впровадження методів облікового відображення банківських продуктів на всіх етапах їх життєвого циклу; забезпечення ефективного використання обраних способів обробки даних, форм управлінської звітності) та організації праці облікового персоналу (розподіл обов'язків з облікового відображення створення та впровадження банківських продуктів) та забезпечує дієвість функціонування в системі управління банком;

- методичне забезпечення економічного аналізу потенціалу та ефективності інноваційних банківських продуктів з визначенням переліку аналітичних показників (агрегований показник інноваційного потенціалу банківського продукту, норма прибутку на капітал, бухгалтерська рентабельність інвестицій, внутрішня норма доходності, рентабельність інноваційного проекту), що дозволило підвищити оперативність та ефективність управління банківськими інноваційними продуктами.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні розроблених рекомендацій з удосконалення методики та організації бухгалтерського обліку та аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. В практичну діяльність суб'єктів господарювання впроваджені такі розробки:

- рекомендації щодо структурування складових організації обліку та формування облікової політики в частині операцій з інноваційними банківськими продуктами (ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК», довідка № 121 від 11 липня 2016 р.);

- пропозиції щодо удосконалення методичного забезпечення аналізу потенціалу інноваційного банківського продукту (ТОВ Аудиторська фірма «Консультант-2», довідка № 17 від 31 жовтня 2016 р.).

Представлені в дисертації пропозиції були включені до навчальних програм з дисциплін «Облік в банках», «Банківські операції», «Банківська система». Використання їх в навчальному процесі виявилось обґрунтованим та ефективним і сприяло підвищенню якості підготовки кадрів (Житомирський державний технологічний університет, довідка № 44-45/1677 від 26 жовтня 2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням. Наукові розробки, висновки та рекомендації, що містяться в роботі та виносяться на захист, одержані автором особисто. В науково-дослідній роботі використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягає у дослідженні комплексу питань,

пов'язаних з обліково-аналітичним забезпеченням операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації доповідалися, обговорювалися та одержали позитивну оцінку на 6-ти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, що відображено в публікаціях [9-14].

Публікації. Основні положення дисертації викладено у 14 наукових працях загальним обсягом 5,17 друк. арк. (особисто автору належить 4,57 друк. арк.), у тому числі 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, 7 статей у наукових фахових виданнях України (з них 2 у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз та 1 в електронному фаховому виданні); 6 тез доповідей на конференціях. Публікації повною мірою відображають основні результати дослідження.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 180 сторінках друкованого тексту. Робота містить 14 таблиць на 10 сторінках (з них 2 таблиці розміщені на 2 сторінках), 25 рисунків на 17 сторінках (з них 3 рисунки розміщені на 3 сторінках), 10 додатків на 23 сторінках. Список використаних джерел нараховує 180 найменувань і розміщений на 23 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, відображено її зв'язок з науковими планами і темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, надано характеристику інформаційної бази та методів дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, вказано характер апробації результатів дослідження, особистий внесок здобувача.

У першому розділі **«Теоретичні основи обліку та аналізу операцій з інноваційних продуктів в комерційних банках»** розкрито поняття та види інноваційного банківського продукту, визначено об'єкти обліку при здійсненні операцій з ним, описано порядок розробки та впровадження інноваційних банківських продуктів з метою удосконалення організаційного та методичного забезпечення бухгалтерського обліку операцій з ними.

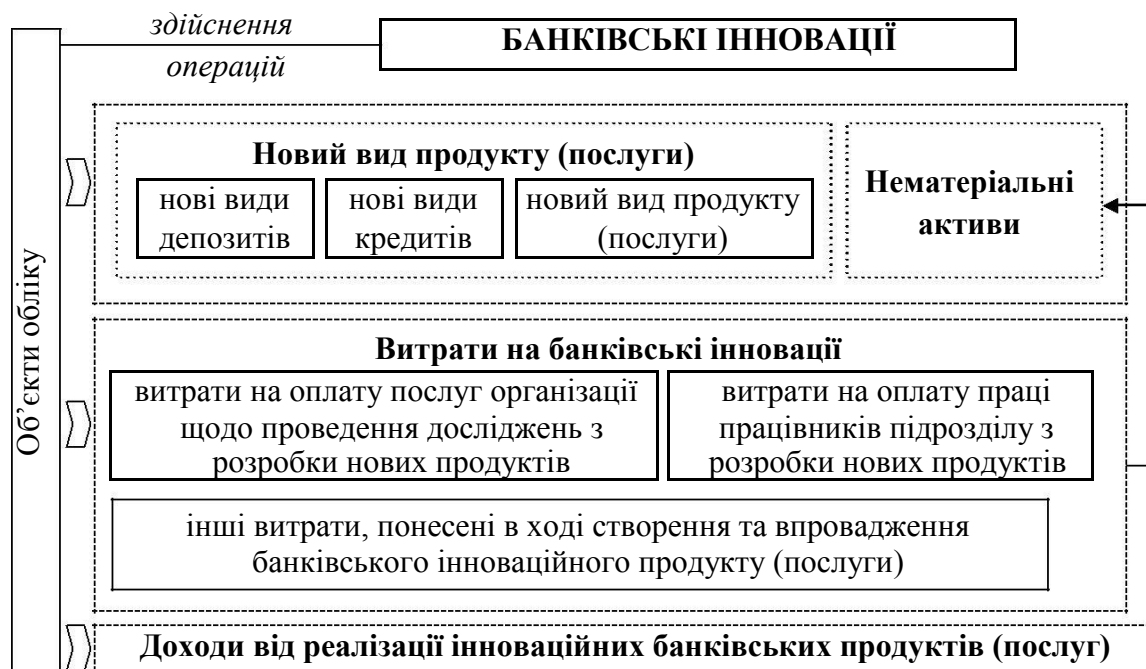
Відсутність єдності щодо основних понять в сфері інноваційної діяльності банків перешкоджає визначенню особливостей щодо обліку та аналізу в таких установах і ускладнює внесення пропозицій щодо їх покращення. З метою усунення розбіжностей для застосування єдиного категоріального апарату нами проаналізовані основні підходи до трактування поняття «інновація» та предмету банківської діяльності.

На основі дослідження зарубіжної та вітчизняної довідкової та наукової літератури виокремлено позиції дослідників до трактування сутності інновації: 1) як процесу; 2) як продукту; 3) як результату та процесу одночасно. Наведені підходи до визначення поняття «інновація» мають право на існування, враховуючи різні сфери їх застосування. Виходячи з мети дослідження, доведено необхідність трактувати інновації як результат, який з'являється внаслідок здійснення інноваційної діяльності та нерозривно пов'язаний з інноваційним процесом.

Аналіз основних підходів до трактування поняття «банківська інновація» засвідчив необхідність розкриття сутності понять « банківський продукт» та «банківська послуга». Встановлено, що з позиції бухгалтерського обліку розмежування даних понять є недоцільним, оскільки надання банківських послуг або реалізація банківських продуктів призводить до одних і тих же економічних, зокрема і облікових, наслідків. У зв'язку з цим, створення нового банківського продукту може відбуватися як в межах існуючої банківської послуги, так і нової.

Обґрунтовуючи необхідність визначення інновацій як результату, дозволило розкрити зміст банківських інновацій як кінцевого результату інноваційної діяльності банку, що реалізований у вигляді нового банківського продукту. На основі аналізу критеріїв віднесення науковцями банківських продуктів до інноваційних, виділено дві групи ознак: 1) ознаки товару, що реалізується на ринку банківських послуг (новизна, враховуючи можливі варіанти появи на ринку; задоволення потреб клієнтів); 2) ознаки, що враховують вимоги бухгалтерського обліку (доведення продукту до практичного використання (можливість його оцінки); можливість отримання економічних вигід), що дозволить в подальшому розкрити методику їх облікового відображення.

Наявність суперечливих підходів щодо трактування банківських інновацій як об'єктів обліку, обумовила необхідність визначення об'єктів обліку інноваційної діяльності в банках. На основі цього виявлено, що банківські інновації є такою економічною категорією, яка в системі бухгалтерського обліку розкривається через дві групи об'єктів – які створюють діяльність банку та які її забезпечують (рис. 1). Доведено неможливість трактування банківських інновацій як самостійного об'єкту обліку.

Рис. 1. Об'єкти бухгалтерського обліку при здійсненні банківських інновацій

На основі порівняння наведених класифікацій банківських продуктів та банківських інновацій встановлено, що виділені критерії характеризуються

неточністю та складністю застосування на практиці, що обумовлює необхідність розробки класифікації інноваційних банківських продуктів з урахуванням вимог до побудови науково обґрунтованої класифікації, яка б мала за мету покращити організацію проведення та документального оформлення інноваційної діяльності банку, а також відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

В основу авторської класифікації інноваційних банківських продуктів, що використовується в практиці бухгалтерського обліку та аналізу, покладені ознаки, які визначають особливості їх облікового відображення та аналізу. До таких ознак із зазначенням відповідних видів інноваційних банківських продуктів включено: відображення в балансі (балансові, позабалансові); механізм розробки (розроблені силами банку, із залученням сторонніх розробників); ступінь новизни (новостворені, запозичені); ступінь завершення (завершений, незавершений); форма захисту (торгова марка яких зареєстрована; які є об'єктом авторського права; які є комерційною таємницею; щодо яких жоден спосіб захисту не використовувався); результативність (впроваджений, частково впроваджений, невпроваджений). Запропонована класифікація інноваційних банківських продуктів дозволила доповнити поняття «інноваційний банківський продукт», обрати оптимальну стратегію інноваційного розвитку та забезпечити належну організацію обліково-аналітичного забезпечення механізму управління інноваційним процесом.

Інноваційні перетворення в діяльності вітчизняних банків, розробка і впровадження нових продуктів значною мірою залежать від ефективно організованого банківського інжинірингу. Будучи відносно новим напрямом наукових досліджень, банківський інжиніринг є недостатньо теоретично обґрунтованим.

В ході проведеного дослідження доведено доцільність використання поняття банківського інжинірингу як процесу розробки та впровадження банківських інноваційних продуктів, що відповідають потребам клієнтів та власним інтересам банків, який викликається змінами у зовнішньому та внутрішньому середовищах їх функціонування. Такий підхід дозволив описати його проходження з врахуванням особливостей формування собівартості інноваційного банківського продукту. Так, визначено основні етапи банківського інжинірингу (збір та обробка інформації; розробка; правова охорона; впровадження; оцінка результатів). Відповідно до розробленої схеми на кожному з перерахованих етапів банківського інжинірингу, крім останнього та часткового передостаннього, банк несе витрати, що формують собівартість інноваційного банківського продукту. На етапі впровадження, коли по суті продукт вже реалізується, банк активно вдається до маркетингових заходів, основним з яких є проведення рекламних акцій. Ці витрати визнаються вже як витрати періоду. Крім того, на етапі оцінки результатів фактична собівартість даного продукту вже є сформованою, тому витрати, здійснені в даному часовому інтервалі, вже слід включати до складу витрат звітного періоду та враховувати їх при визначенні фінансового результату.

Визначені ознаки та види інноваційних банківських продуктів дозволяють визначити напрями удосконалення організаційно-методичних положень

бухгалтерського обліку та аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів.

У другому розділі **«Організаційно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій зі створення та впровадження банківських інноваційних продуктів»** визначено особливості організації бухгалтерського обліку та формування облікової політики в комерційних банках в частині операцій з інноваційними продуктами, а також удосконалено методичний підхід до облікового забезпечення операцій зі створення та впровадження **зазначених** банківських продуктів.

Організація обліку в комерційних банках в цілому та інноваційних продуктів зокрема, ґрунтується на положеннях діючих нормативних документів, які не враховують швидкий розвиток банківської діяльності, що приводить до появи нових банківських продуктів. В той же час, аналіз літературних джерел засвідчив відсутність пропозиції щодо організації обліку та формування облікової політики банку в частині операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Встановлено співвідношення між поняттями «облікова політика» та «організація обліку». Доведено, що облікова політика банку розкривається через методично-технологічну складову організації обліку, а також охарактеризовано організаційну, методичну та технологічну складові організації обліку, кожна з яких розкривається через певну множину елементів, та визначено склад питань саме облікової політики банку в частині інноваційних банківських продуктів (рис. 2).

Врахування визначених елементів організації обліку (в частині інноваційної діяльності) при розробці Положення (наказу) про облікову політику банку та інших внутрішніх документів (зокрема Положення про бухгалтерську службу) дозволить підвищити інформативність та прискорити надання відповідей на запити заінтересованих осіб, здійсненні в ході управління інноваційною діяльністю банку, шляхом оптимізації даного процесу та ідентифікації активів і витрат на банківські інновації.

Узагальнено методичні підходи до обліку витрат на інноваційну діяльність, наведені в науковій та спеціальній літературі та ті, що використовуються в практичній діяльності комерційних банків:

1) в межах рахунків фінансового обліку:

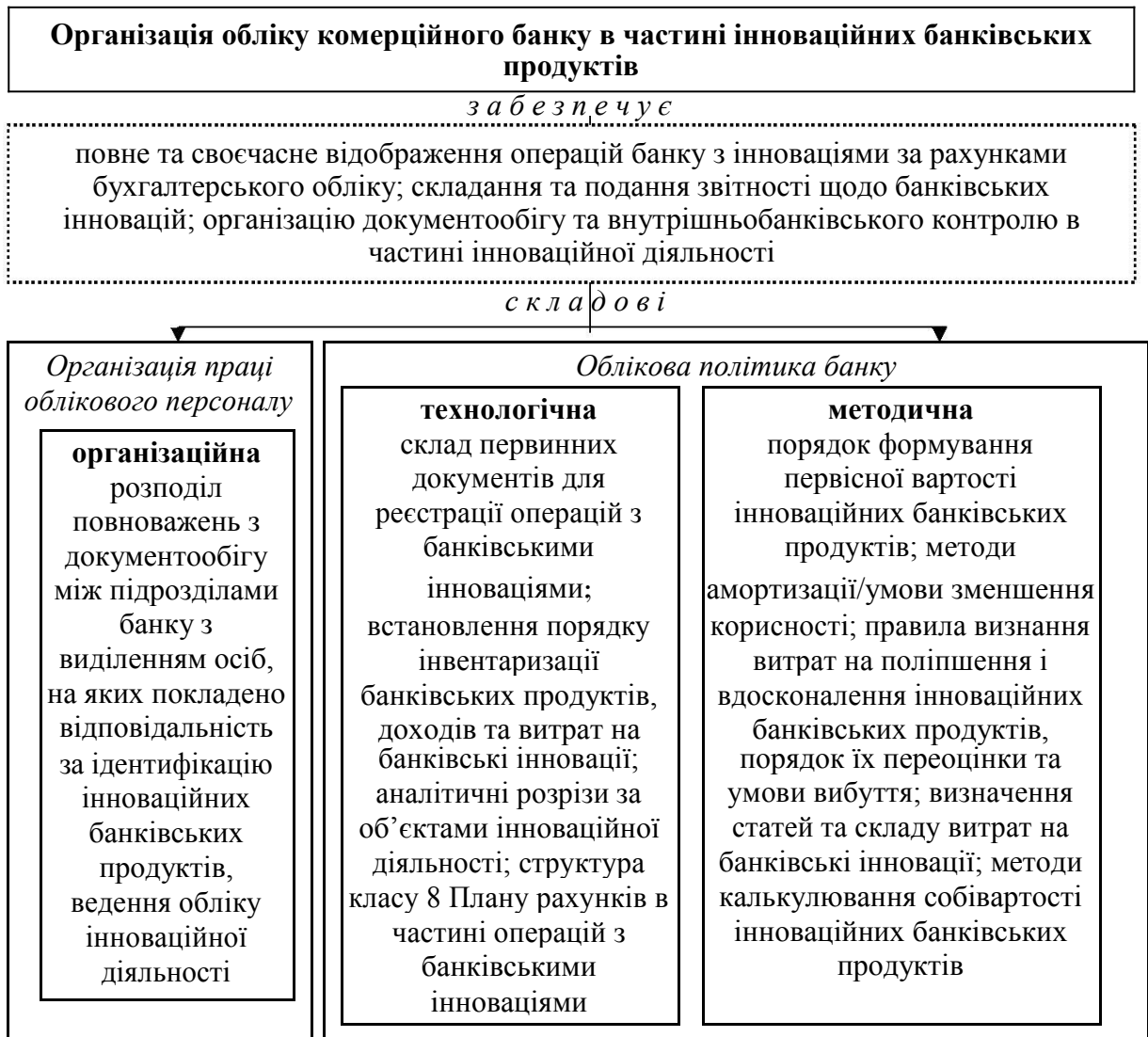
1.1) використання окремих рахунків 7-го класу «Витрати»; 1.2) капіталізація витрат на рахунку 3500 «Витрати майбутніх періодів»;

2) в межах рахунків управлінського обліку;

3) позасистемно.

В роботі обґрунтовано, що накопичення витрат із створення та впровадження інноваційного банківського продукту потрібно здійснювати на окремих рахунках, зокрема на рахунках розділу 75 «Витрати на інноваційну діяльність». В розвиток даного розділу визначені групи рахунків: 750 «Витрати на збір та обробку інформації», 751 «Витрати на розробку інноваційного продукту», 752 «Витрати на правову охорону інноваційних банківських продуктів», 753 «Витрати на впровадження інноваційного банківського продукту» та балансові рахунки відповідно до етапів банківського інжинірингу. До рекомендованих рахунків запропоновано систему аналітичних рахунків, яка в цілому забезпечує відображення

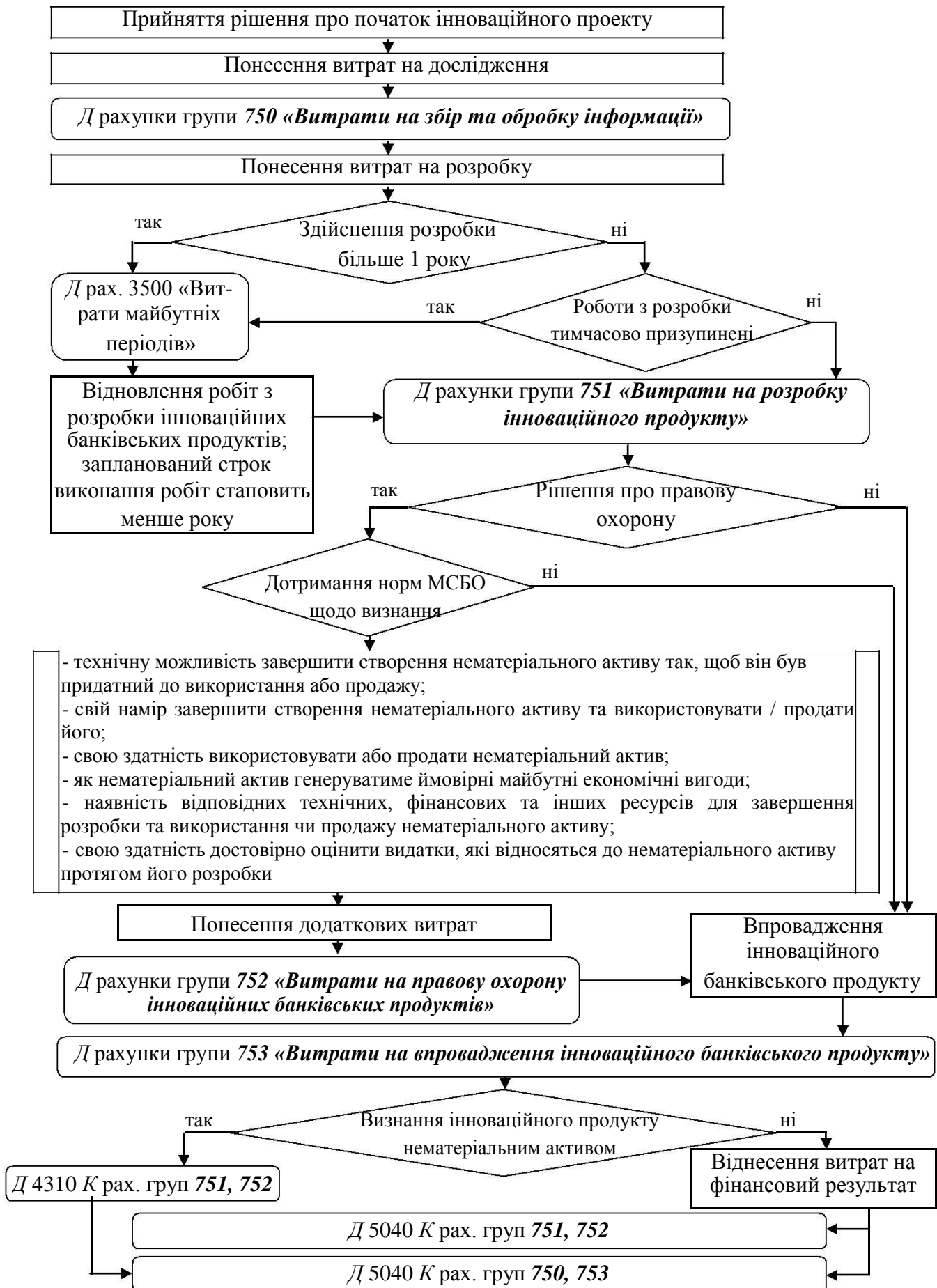
та контроль руху вартості інноваційного продукту від моменту його створення до впровадження диференційовано за операційними сегментами банку, центрами відповідальності та видами нових банківських продуктів.

Рис. 2. Складові організації обліку комерційного банку в частині відображення інноваційних банківських продуктів

Враховуючи вищенаведені пропозиції щодо удосконалення структури Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, розкрито порядок облікового відображення витрат на створення інноваційного банківського продукту (рис. 3). Впровадження наведених пропозицій дозволить вираховувати вартість виконання на кожному етапі формування результатів інноваційної діяльності банку, тим самим забезпечуючи належну інформаційну базу для аналізу інноваційної діяльності банку.

Поява нових банківських продуктів та невизначений порядок узагальнення інформації про них вимагає оперативного задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу. Проте забезпечення інформації про формування собівартості інноваційного банківського продукту можливе тільки за умови ефективно налагодженої системи управлінської звітності.

Рис. 3. Запропонований порядок облікового відображення витрат на створення інноваційного банківського продукту

В частині забезпечення належною інформацією для управління операціями з інноваційними банківськими продуктами, нами запропоновано використовувати перелік форм управлінської звітності: ІБП 1 «Звіт про витрати за видами інноваційних банківських продуктів та центрами відповідальності», ІБП 2 «Звіт про собівартість інноваційного банківського продукту», ІБП 3 «Звіт про відхилення фактичної від планової собівартості інноваційного банківського продукту», ІБП 4 «Звіт про ефективність операцій з інноваційними банківськими продуктами». Наведені форми звітності забезпечать інформаційні потреби керівництва на кожному з етапів банківського інжинірингу.

Розроблений методичний підхід до облікового відображення та формування звітності за операціями з інноваційними банківськими продуктами враховує особливості їх створення та впровадження, забезпечує формування достовірної інформації. Впровадження пропозицій в практичній діяльності комерційних банків забезпечує отримання максимального ефекту від здійснення інноваційної діяльності.

У третьому розділі **«Аналіз операцій з інноваційними банківськими продуктами»** обґрунтовано методичні підходи до аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами, запропоновано методичне забезпечення оцінки потенціалу та ефективності операцій з інноваційними банківськими продуктами.

Відсутність системи аналітичного обґрунтування доцільності вибору інноваційного банківського продукту до його розробки та реалізації ускладнює проходження інноваційних процесів у комерційних банках та призводить до необґрунтованих витрат.

Дослідження зовнішнього середовища банківської діяльності дозволило встановити, що інноваційна діяльність є одним із основних факторів забезпечення конкурентних переваг. Встановлено, що залежно від умов мікро- і макросередовища банківська установа може вибрати один з основних видів інноваційної стратегії:

1) адаптаційна банківська інноваційна стратегія, що представляє собою пасивну форму реакції банку на інноваційний розвиток ринку банківських послуг; 2) творча банківська інноваційна стратегія, що передбачає наступальний характер, коли банк не пристосовується до наявних на ринку інноваційних продуктів, а самостійно створює нові, чим диктує умови іншим учасникам ринку. Доведено доцільність творчої банківської стратегії як такої, що забезпечує здобуття конкурентних переваг та підвищення ефективності діяльності банку.

Аналіз операцій з інноваційними банківськими продуктами повинен охоплювати не лише аналіз ефективності, але й аналіз потенціалу банківських продуктів, що забезпечує визначення інвестиційно привабливих продуктів та їх реалізацію (рис. 4). Оцінка потенціалу інноваційного банківського продукту ґрунтується на маркетинговому підході, який враховує вигоди обох сторін: і виробника продукту, і споживача даного продукту. Встановлено, що система оцінки потенціалу інноваційного банківського продукту має бути багаторівневою та гнучкою, що дозволить коригувати процес оцінки у відповідності до особливостей кожного окремого банківського продукту.

Обґрунтовано необхідність здійснення оцінки потенціалу інноваційного банківського продукту з дотриманням таких етапів: 1) пошук критичних відповідей; 2) технологічне прогнозування; 3) формування профілю інноваційного продукту.

Останній етап потребує особливої уваги, а його реалізація на практиці повинна відбуватися в такій послідовності: формулювання вимог споживача до банківського продукту; ранжування показників; вибір еталона для порівняння; порівняння показників з еталонним значенням; визначення агрегованого показника перспективності інноваційного банківського продукту.

Рис. 4. Запропонована методика аналізу операцій з банківськими інноваційними продуктами

Авторські пропозиції дозволяють структурувати та впорядкувати отримані результати суб'єктивних та об'єктивних оцінок про потенціал інноваційного банківського продукту та привести їх до єдиної шкали, що забезпечує формування агрегованого показника перспективності інноваційного банківського продукту. Використання агрегованого показника перспективності інноваційного банківського продукту дозволяє порівняти різні інноваційні банківські продукти та визначити такий, що найповніше відповідає стратегії діяльності банку.

Запропонована методика аналізу потенціалу інноваційного банківського продукту дозволяє поєднати методи експертних оцінок, що базуються на суб'єктивному аналізі ринкового середовища експертами та відповідності запитам користувачів інноваційного банківського продукту, та врахування технічних та технологічних можливостей банку з огляду на перспективу подальшого вдосконалення інноваційного банківського продукту.

Для забезпечення здійснення аналізу ефективності операцій з інноваційними банківськими продуктами визначено перелік економічних показників для аналізу ефективності використання коштів вкладених в розробку та провадження інноваційного банківського продукту. Запропонований перелік показників дозволяє оцінити ефективність інвестиційного проекту як за витратним підходом (норма прибутку на капітал, бухгалтерська рентабельність інвестицій), так і за дохідним підходом із врахуванням фактору часу (чиста приведена вартість грошових надходжень, внутрішня норма доходності, рентабельність інноваційного проекту).

Запропоноване методичне забезпечення дозволить покращити проведення економічного аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами та тим самим підвищити інноваційну активність банківських установ.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організаційного та методичного забезпечення обліку та аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. Основні висновки, що підтверджують результати проведеного дослідження, полягають у такому:

1. Відсутність єдності щодо трактування основних понять в інноваційній сфері перешкоджає розробці дієвих механізмів управління інноваційною діяльністю, зокрема, і належному її обліковому відображенню. Проаналізувавши існуючі точки зору до визначення поняття «інновація», обґрунтовано недоцільність її віднесення до об'єктів бухгалтерського обліку. На основі детального аналізу характеристик фінансових та банківських інновацій обґрунтовано ознаки, притаманні інноваційному банківському продукту: 1) ознаки товару, що реалізується на ринку банківських послуг (новизна; задоволення потреб клієнтів); 2) ознаки, що враховують вимоги бухгалтерського обліку (доведення продукту до практичного використання (можливість його оцінки); можливість отримання економічних вигід). Це дозволило надати визначення інноваційного банківського продукту (як результату інтелектуальної діяльності банку, який отримав втілення у вигляді нової та/або удосконаленої продукції, призначеної для реалізації на ринку банківських послуг, орієнтованої на краще задоволення потреб клієнтів та отримання банком доходу) та структурувати об'єкти бухгалтерського обліку, які виникають при здійсненні банківських інновацій. Визначення об'єктів інноваційної діяльності, як об'єктів бухгалтерського обліку, має безпосередній вплив на підвищення ефективності організації обліку, а також сприяє результативності аналізу та аудиту інноваційної діяльності комерційних банків.

2. Під час аналізу класифікацій банківських продуктів та банківських інновацій встановлено, що виділені критерії характеризуються неточністю та складністю застосування на практиці, що обумовлює необхідність розробки вдосконаленої класифікації інноваційних банківських продуктів з урахуванням вимог до організації проведення та документального оформлення інноваційної діяльності банку, а також відображення на рахунках бухгалтерського обліку. В основу класифікації інноваційних банківських продуктів, що використовується в практиці

бухгалтерського обліку та аналізу, покладено ознаки, які визначають особливості їх облікового відображення та аналізу. До таких ознак із зазначення відповідних видів інноваційних банківських продуктів віднесено: відображення в балансі (балансові, позабалансові); механізм розробки (розроблені силами банку, із залученням сторонніх розробників); ступінь новизни (новостворені, запозичені); ступінь завершення (завершений, незавершений); форма захисту (торгова марка яких зареєстрована; які є об'єктом авторського права; які є комерційною таємницею; щодо яких жоден спосіб захисту не використовувався); результативність (впроваджений, частково впроваджений, невпроваджений). Удосконалена класифікація, найбільш повно характеризує інноваційний банківський продукт, окреслює його види, що безпосередньо впливають на побудову системи бухгалтерського обліку та аналізу інноваційної діяльності комерційних банків.

3. Недостатній рівень дослідження банківського інжинірингу як на теоретичному, так і практичному рівні перешкоджає ефективному здійсненню операцій з інноваційними продуктами. Обґрунтований підхід до банківського інжинірингу (як процесу розробки та впровадження банківських інноваційних продуктів, що відповідають потребам клієнтів та власним інтересам банків, який викликається змінами у зовнішньому та внутрішньому середовищах їх функціонування) врахований при визначенні його етапів. Описані механізми розробки та впровадження інноваційних продуктів дозволили визначити послідовність формування витрат та собівартості інноваційного банківського продукту, що стало основою для удосконалення методичного забезпечення їх облікового відображення.

4. Належна організація бухгалтерського обліку операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів вимагає узгодження її складових: організаційної (розподіл обов'язків з облікового відображення створення та впровадження банківських продуктів), методичної (розробка та впровадження методів облікового відображення банківських продуктів на всіх етапах їх життєвого циклу) та технологічної (забезпечення ефективного використання обраних способів обробки даних, форм управлінської звітності). З метою усунення дублювання інформації щодо даних складових в регламентуючих документах визначено, що облікова політика банку розкривається через методично-технологічну складову організації обліку. Врахування наведених пропозицій щодо удосконалення організації бухгалтерського обліку забезпечило прискорення процесу обробки та отримання інформації щодо банківських інноваційних продуктів, підвищення достовірності та скорочення витрат праці.

5. Зважаючи на потреби управлінського персоналу щодо формування інформації про понесені витрати в ході створення та впровадження інноваційного банківського продукту запропоновано накопичувати ці витрати на рахунках розділу 75 «Витрати на інноваційну діяльність» (групи рахунків визначені відповідно до етапів банківського інжинірингу; аналітичні рахунки запропоновано будувати враховуючи операційні сегменти банку, центри відповідальності, види нових банківських продуктів). Наведені пропозиції сприяють повноті розкриття та підвищенню достовірності інформації за операціями з інноваційними банківськими продуктами.

6. Забезпечення інформації про формування собівартості інноваційного банківського продукту можливе тільки за умови ефективно налагодженої системи управлінської звітності. Для забезпечення належною інформацією з метою управління операціями з інноваційними банківськими продуктами, запропоновано використовувати пакет управлінської звітності: ІБП 1 «Звіт про витрати за видами інноваційних банківських продуктів та центрами відповідальності», ІБП 2 «Звіт про собівартість інноваційного банківського продукту», ІБП 3 «Звіт про відхилення фактичної від планової собівартості інноваційного банківського продукту», ІБП 4 «Звіт про ефективність операцій з інноваційними банківськими продуктами». Впровадження наведених форм звітності дозволяє працівникам комерційних банків оцінити доцільність впровадження нових продуктів.

7. Відсутність системи аналітичного обґрунтування доцільності вибору інноваційного банківського продукту до його розробки та реалізації ускладнює проходження інноваційних процесів в комерційних банках та призводить до необґрунтованих витрат. Встановлено, що аналіз операцій з інноваційними банківськими продуктами повинен охоплювати не лише аналіз ефективності, але й аналізу потенціалу банківських продуктів, що забезпечує визначення інвестиційно привабливих продуктів та їх реалізацію. Доведено, що оцінка потенціалу інноваційного банківського продукту повинна ґрунтуватися на маркетинговому підході, який враховує вигоди обох сторін: і виробника продукту, і споживача даного продукту. На основі врахування переваг та недоліків розглянутих методів оцінки потенціалу інноваційного продукту, запропоновано методику оцінки потенціалу інноваційного банківського продукту, яка дозволила поєднати методи експертних оцінок, що базуються на суб'єктивному аналізі ринкового середовища експертами та відповідності запитам користувачів інноваційного банківського продукту, та врахування технічних та технологічних можливостей банку з огляду на перспективу подальшого вдосконалення інноваційного банківського продукту.

8. З метою розробки єдиного підходу до переліку показників, що найкраще дозволяють здійснити аналіз ефективності операцій з інноваційними банківськими продуктами, сформовано методичне забезпечення даного аналізу. Також запропоновано авторський перелік економічних показників для аналізу ефективності використання коштів, вкладених в розробку та провадження інноваційного банківського продукту (норма прибутку на капітал, бухгалтерська рентабельність інвестицій, чиста приведена вартість грошових надходжень, внутрішня норма доходності, рентабельність інноваційного проекту). Наведений перелік показників дозволяє оцінити ефективність інвестиційного проекту як за витратним, так і за дохідним методами із врахуванням фактору часу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз:

1. Заводовська Л.А. Методичне забезпечення аналізу операції з інноваційними банківськими продуктами // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наук. праць. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2015. Вип. 2 (32). С. 163-173 (включено до: Index Copernicus

(Польща), WorldCat, BASE (Німеччина), Google Scholar (США), Ulrich's Periodicals Directory (Великобританія, США) (0,55 друк. арк.)

2. Заводовська Л.А., Матвієнко В.П. Особливості організації обліку інноваційних банківських продуктів // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 2. С. 65-70 (включено до: Index Copernicus (Польща), РИНЦ (Росія) (заг. обсяг 0,60 друк. арк., особисто автору належить 0,30 друк. арк.: визначено елементи складових організації бухгалтерського обліку за операціями з інноваційними банківськими продуктами).

Стаття у науковому періодичному виданні іншої держави:

3. Заводовська Л.А., Петрук О.М. Стан та напрями обліково-аналітичного забезпечення управління операціями з інноваційними банківськими продуктами // Współpraca Europejska. Warszawa, 2016. № 7(14). Р. 20 – 29 (заг. обсяг 0,59 друк. арк., особисто автору належить 0,29 друк. арк.: наведені пропозиції щодо удосконалення теоретико-методичних засад бухгалтерського обліку та аналізу операцій з інноваційними банківськими продуктами).

Статті у наукових фахових виданнях України:

4. Заводовська Л.А. Інноваційна діяльність комерційних банків: визначення об'єктів обліку // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. № 2. С. 35-40 (0,59 друк. арк.)

5. Заводовська Л.А. Класифікація інноваційних банківських продуктів для обліково-аналітичних цілей // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наук. праць. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 3. С. 135-146 (0,57 друк. арк.)

6. Заводовська Л.А. Методичні підходи до обліку витрат інноваційної діяльності комерційних банків // Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. 2015. Том 20. Вип. 2/1. С. 179-182 (0,46 друк. арк.)

7. Заводовська Л.А. Теоретичні основи обліку банківських продуктів в умовах інноваційної економіки // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки. 2013. № 4. С. 176-180 (0,51 друк. арк.)

8. Заводовська Л.А. Розробка та впровадження банківських інновацій: обліковий аспект // Фінансовий простір: міжнародний науково-практичний журнал: електрон. наук. фахове вид. 2014. № 4. С. 65-69. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2014_4_10 (0,54 друк. арк.).

Матеріали конференцій:

9. Заводовська Л.А. Аналіз ефективності операцій з інноваційними банківськими продуктами: проблемні питання // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (Житомир, 10-12 травня 2016 р.). Житомир: ЖДТУ, 2016. Т. II. 424 с. С. 21-22 (0,15 друк. арк.)

10. Заводовська Л.А. Банківські послуги, продукти та операції: узгодження термінології // Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 10 жовтня 2014 р.). Ч. 1. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. 188 с. С. 60-62 (0,12 друк. арк.)

11. Заводовська Л.А. Інноваційна складова фінансової безпеки банку: обліково-аналітичне забезпечення // Фінансова безпека аграрного бізнесу: тези виступів

Всеукраїнської конференції (Житомир, 22-23 жовтня 2014 р.). Житомир: ЖДТУ, 2014. 144 с. С. 15-17 (0,15 друк. арк.)

12. Заводовська Л.А. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку інноваційної діяльності банків // Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах економічної інтеграції: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (Львів, 24-25 квітня 2015 р.). Львів: Львівська комерційна академія, 2015. 179 с. С. 19-20 (0,12 друк. арк.)

13. Заводовська Л.А. Проблемні питання обліку інноваційного банківського продукту // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (Житомир, 14-16 травня 2014 р.). Житомир: ЖДТУ, 2014. Т. II. 472 с. С. 208 (0,11 друк. арк.)

14. Заводовська Л.А. Формування облікової політики комерційного банку в частині інноваційної діяльності // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (Житомир, 15 травня 2015 р.). Житомир: ЖДТУ, 2015. Т. II. 416 с. С. 29 (0,11 друк. арк.)

АНОТАЦІЯ Заводовська Л.А.

Бухгалтерський облік і аналіз операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Житомирський державний технологічний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2016.

Дисертація присвячена обґрунтуванню і розробці організаційно-методичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку та аналізу операцій зі створення та впровадження інноваційних банківських продуктів. Уточнено понятійний апарат та запропоновано класифікацію інноваційних банківських продуктів. Удосконалено організаційні положення бухгалтерського обліку операцій з інноваційними банківськими продуктами. Запропоновано методичний підхід до облікового відображення витрат, які виникають в ході операцій з інноваційними продуктами в комерційних банках. Розроблено форми управлінської звітності щодо основних операцій з інноваційними банківськими продуктами для задоволення інформаційних потреб управлінського персоналу. Обґрунтовано методичне забезпечення аналізу потенціалу інноваційних банківських продуктів та ефективності здійснення операцій з ними.

Ключові слова : інновація, банківська інновація, інноваційний банківський продукт, банківська послуга, облік, аналіз.

АННОТАЦИЯ Заводовская Л.А.

Бухгалтерский учет и анализ операций по созданию и внедрению инновационных банковских продуктов. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Житомирский государственный технологический университет Министерства образования и науки Украины, Житомир, 2016.

Диссертация посвящена обоснованию и разработке организационно-методических рекомендаций по совершенствованию бухгалтерского учета и анализа операций по созданию и внедрению инновационных банковских продуктов. Уточнен понятийный аппарат и предложена классификация инновационных банковских продуктов. Усовершенствованы организационные положения бухгалтерского учета операций с инновационными банковскими продуктами, в частности, определены составляющие организации учета, элементы учетной политики касательно объекта исследования. Предложен методический подход к учетному отражению расходов, возникающих в ходе операций с инновационными продуктами в коммерческих банках. Разработаны формы управленческой отчетности по основным операциям с инновационными банковскими продуктами для удовлетворения информационных потребностей управленческого персонала. Обосновано методическое обеспечение анализа потенциала инновационных банковских продуктов и эффективности осуществления операций с ними.

Ключевые слова: инновация, банковская инновация, инновационный банковский продукт, банковская услуга, учет, анализ.

ABSTRACT

Zavodovska L.A. Accounting and analysis of operations for the creation and implementation of innovative banking products. – Manuscript.

Thesis for obtaining the scientific degree of Candidate of Economic Sciences on specialty 08.00.09 – Accounting, Analysis and Auditing (by the types of economic activity). – Zhytomyr State Technological University of Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2016.

The thesis is devoted to substantiation and development of organizational and methodological recommendations to improve accounting and analysis of operations for the creation and implementation of innovative banking products.

A research object is transactions with innovative products in the accounting system and analysis of commercial bank.

The subject of the study is a set of theoretical, organizational and methodological regulations of accounting and analysis of operations with innovative banking products.

Having analyzed the current point of view to the definition of "innovation" the author reasonably justified unreasonableness of its assignment to the objects of accounting. It is also justified the main inherent features of innovative banking products that is based on a detailed analysis of the characteristics of financial and banking innovations: 1) the characteristics of goods sold in the banking market; 2) features that take into consideration the requirements of accounting. This allowed to bring the determination of innovative banking product (as a result of intellectual activity of the bank, which received expression in the form of new and / or improved products intended for placing on the market of banking services, focused on better customer satisfaction and obtaining bank income) and structured objects accounting arising from the implementation of banking innovation.

It is suggested here the classification of innovative banking products should be done

according to the following features: display in balance (balance sheet, off-balance sheet); development mechanism (developed by the Bank, with the assistance of third-party developers); the degree of novelty (newly borrowed); the degree of completion (complete, incomplete); form of protection (trade mark which is registered, which is subject to copyright, which is a commercial secret, for which no method of protection is not used); performance (implemented partly implemented, non-implemented).

It is justified approach to banking engineering (as the development and implementation of innovative banking products that meet customer needs and interests of their own banks, which is caused by changes in the external and internal environments of operation), which is taken into account when determining its stages. The mechanisms of development and introduction of innovative products have been displayed that made possible to determine the sequence of formation expenses and the cost of innovative banking products as the basis for improving methodological support of their display.

Agreed components of accounting: organization (division of responsibilities reflection of creation and implementation of banking products), methodology (development and implementation of methods for displaying the banking products at all stages of their life cycle) as well as process (ensuring effective use of selected methods of data processing, forms accounting records). In order to eliminate duplication of data components on a regulatory document it is set that the Bank's accounting policies disclosed through methodical and technological component of accounting.

The author suggests to accumulate these costs in the accounts section 75 «Innovation costs» (groups of accounts defined under banking phases of engineering, analytical accounts offered to build given the Bank's operating segments, responsibility centers, the types of new banking products). These proposals will improve the reliability and completeness of information on transactions with innovative banking products.

In terms of ensuring appropriate information for operations management with innovative banking products it is offered to use the package management reporting: IBP 1 «Statement of expenditure by type of innovative banking products and centers of responsibility», IBP 2 «Report on the cost of innovative banking products», IBP 3 «Report deviation of actual to planned cost banking product innovation», IBP 4 «Performance report transactions with innovative banking products». Using these reporting forms allowed the employees of commercial banks to assess the feasibility of implementing of new products.

It was established that the analysis of operations with innovative banking products should cover not only the effectiveness analysis, but the analysis of potential banking products, providing a definition of attractive investment products and their implementation. It was proved that evaluate the potential of innovative banking product should be based on a marketing approach that takes into account the benefit of both sides: the product manufacturer and the consumer of the product. On the basis of the advantages and disadvantages of these methods assess the potential of an innovative product, the

method of assessing the potential of innovative banking product that allowed to combine methods of peer review, based on a subjective analysis of the market environment experts and compliance needs of users of innovative banking products, and taking into account technical and technological capabilities of the bank given the prospect of further improvement of innovative banking product.

In order to develop a common approach to the list of indicators that best allows to analyze the efficiency of operations with innovative banking products, formed a methodical support of this analysis. Also suggested author's list of economic indicators to analyze the efficiency of funds invested in the development and realization of innovative banking products (rate of return on equity, the financial return on investment, net present value of cash flows, IRR (internal rate of Return, innovative project profitability project).

Keywords: innovation, banking innovation, innovative banking product, banking service, accounting, analysis.

Підп. до друку 26.12.2016 Формат
60x84 1/16. Папір офс. Друк офс.
Ум. друк. арк. 0,9. Наклад 100 прим.
Зам. № _____

Віддруковано в ПП "Рута" 10004,
Україна, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17а.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
Видавничої справи ДК № 3671 від 14.01.2010 р.